HELIGA BIRGITTA DÖR

Birgitta Birgersdotter

1303 – 1371

Bildspel Anders Dernback text Wikipedia

HELIGA BIRGITTA

HELIGA BIRGITTA

1373 – Den svenska nunnan Birgitta Birgersdotter avlider i sitt palats i Rom. Sedan en begravningsgudstjänst har hållits för henne i staden förs hennes kvarlevor, på hennes egen befallning, tillbaka till Sverige och begravs i Vadstena, där hon har grundat ett kloster. Snart inleds en process för att få henne helgonförklarad, vilket hon blir 1391. Som Sveriges enda officiella katolska helgon blir hon snart känd som Heliga Birgitta och är idag ett av Europas åtta skyddshelgon. Hennes dotter Katarina fortsätter hennes arbete och blir den första abbedissan i ***Vadstena kloster.***

HELIGA BIRGITTA

Birgittas relikskrin i Vadstena klosterkyrka, vid sidan av Birgittas reliker finns även dottern Katarinas i det sammetsklädda träskrinet.

HELIGA BIRGITTA

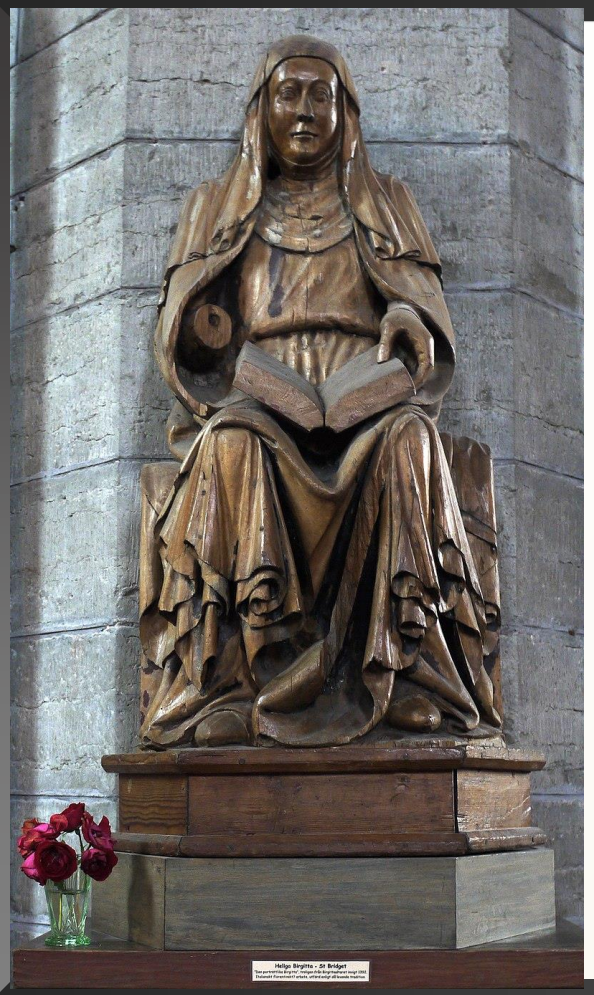

Heliga Birgitta i Vadstena klosterkyrka - en av de äldsta bevarade avbildningarna av heliga Birgitta, troligen skapad i Italien i slutet av 1300-talet

Birgitta Birgersdotter, även känd som Heliga Birgitta, född omkring 1303 i Uppland, död 23 juli 1373 i Rom i Kyrkostaten, var en svensk katolsk författare, teolog samt ordens- och klostergrundare av Birgittinorden. Hon helgonförklarades och utgör tillsammans med Benedikt av Nursia, Edith Stein, Katarina av Siena, Kyrillos och Methodius Europas sex skyddshelgon enligt romersk-katolska kyrkan.

Hon var dotter till Upplands lagsagas lagman Birger Persson till Finsta och Ingeborg Bengtsdotter, som tillhörde Bjälboättens lagmansgren. Både genom sina föräldrar och genom sin make Ulf Gudmarsson hade hon anknytning till det politiska ledarskiktet i det medeltida Sverige.

HELIGA BIRGITTA

Eftersom hennes morfars far var kusin till kung Magnus Ladulås, så var Birgitta släkt med den svenska kungafamiljen genom sin mor. Utanför Sverige var hon även känd som Furstinnan av Närke.

Heliga Birgitta föddes omkring 1303 som Birgitta Birgersdotter. Hon hörde till en av de svenska medeltida stormansätterna såsom dotter till Birger Petersson till Finsta, Upplands lagman. Var hon föddes och växte upp kan inte med säkerhet bevisas. Oavsett all argumentering för olika alternativ som berör faderns ägande av gårdar är det ändå egentligen fråga om var Birgittas mor Ingeborg bodde med sina barn medan fadern, lagmannen hela tiden var ute i sina tjänsteförrättningar.

Den äldsta traditionen om Birgittas födelse går tillbaka ända till 1400-talet och en krönika som byggde på material i klostret i Vadstena, skriven av Margareta Clausdotter, som var abbedissa där 1472–1486.

HELIGA BIRGITTA

Redan som barn hade Birgitta syner. En gång såg hon Jungfru Maria som satte en krona på hennes huvud. En annan gång såg hon framför sig hur Kristus pinades och dog på korset. Båda dessa teman, den innerliga Mariafromheten och meditationen över Kristi lidande, kom att prägla hela Birgittas liv.
När Birgitta var i tolvårsåldern dog hennes mor. Hennes far ansåg att han inte klarade av att själv ge henne den uppfostran som anstod en flicka i hennes ställning, så han sände henne till sin svägerska Katarina Bengtsdotter på Aspanäs vid sjön Sommen i Östergötland.
Några år senare, vid omkring tretton års ålder, giftes hon mot sin vilja bort med den artonårige Ulf Gudmarsson.

HELIGA BIRGITTA

Den unga hustrun blev snabbt känd för sin stränga fromhet. Hon späkte sin kropp, fastade och vallfärdade till heliga platser. I hennes hem fick fattiga och sjuka en fristad. Själv vårdade hon dem, och efter Jesus exempel ska hon ha tvått deras fötter och kysst dem. Under fastan serverade hon varje dag mat åt tolv fattiga.

Väl hemma bosatte sig Birgitta och Ulf vid Alvastra kloster, där Ulf dog år 1344 (eller eventuellt år 1346). Birgitta lät sin vigselring falla i Ulfs grav och fördelade sina egendomar till arvingarna och till fattiga för att själv leva enkelt i anslutning till klostret i Alvastra. Antalet uppenbarelser tilltog. Hon kände sig kallad att vara "Kristi brud och språkrör".

Alvastra klosterruin
vid Ombergs fot

HELIGA BIRGITTA

Birgitta fick vid en okänd tidpunkt under 1330-talet tjänsten som hovmästarinna vid det svenska hovet. Birgitta stod kungaparet Magnus Eriksson och Blanka av Namur nära, en bekantskap som hon lönade illa. Birgitta upptäckte till exempel att drottningen fört med sig en elfenbensask med ett antal reliker, bland annat efter Ludvig den helige. Asken hade dock ställts undan. Birgitta fick då höra en inre röst säga: ”Se hur Guds skatt, som vördas i himmelen, föraktas på jorden!”. I ständiga uppenbarelser smädade Birgitta paret: bland annat antyds Magnus Erikssons påstådda homosexualitet (Magnus Smek).

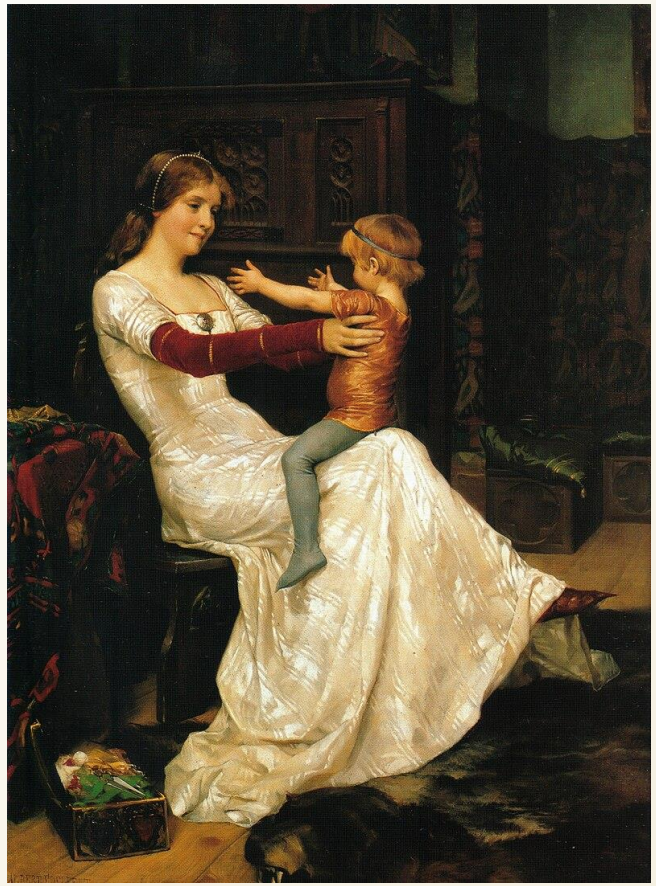

Blanka och sonen Håkan såsom Albert Edelfelt föreställde sig dem i sin målning Drottning Blanka 1877

HELIGA BIRGITTA

Hon förmanar också Magnus att, "eftersom han är barnslig", låta läsa för sig "om manliga mäns gärningar, efterdöme och åthävor, av vilka hans håg må uppväckas till Gud". I sina skrifter kallar hon också kungen "en krönt åsna med ett harhjärta" och "en rövare och en själaförrädare". Till slut beskyllde hon honom för att vara ansvarig för förlusten av både Skåne och Norge.

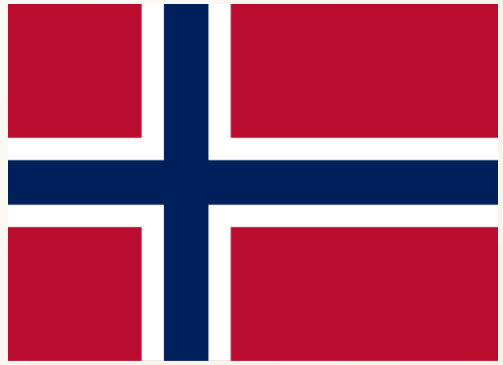

Många av de falska beskyllningarna mot drottning Blanka om giftmord på sin son, kung Erik (Magnusson) återfinns i den heliga Birgittas politiska uppenbarelser.

HELIGA BIRGITTA

Magnus, du är som en krönt åsna med ett harhjärta!
Du är en rövare och en själaförrädare!

HELIGA BIRGITTA

Birgittakapellet i kyrkan San Lorenzo in Panisperna i Rom. Till höger i kapellet syns den romerska sarkofag i vilken Birgittas kvarlevor vilade inför hemresan till Sverige.

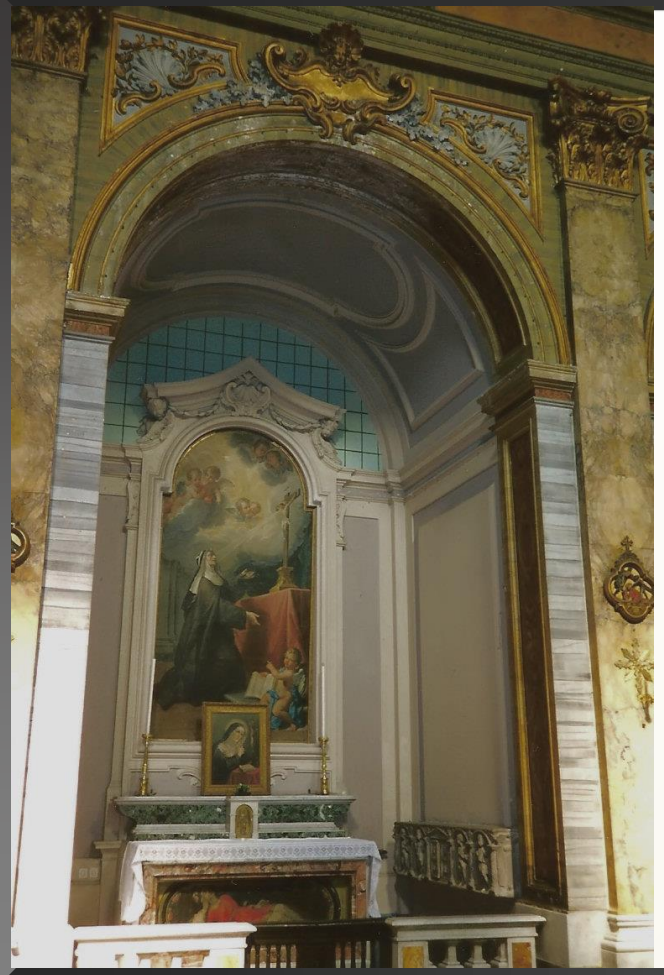

Birgitta begav sig 1349 till Rom. Syftet var att delta i firandet av jubelåret 1350 och att få tillstånd av påven att grunda en ny klosterorden. Problemet var bara att påven sedan 1309 residerade i den franska staden Avignon samt att kyrkan förbjudit inrättandet av fler ordnar. Detta hindrade dock inte Birgitta som redan tidigare i en uppenbarelse fått veta att hon skulle få se påven och kejsaren mötas i Rom. En för tiden så osannolik händelse att den ledde till en del munterhet hos omgivningen.

I Rom fick hon först bo i Palazzo della Cancelleria nära basilikan San Lorenzo in Damaso. Hon drog sig inte för att säga vad hon ansåg om stadens andliga förfall, något både kardinaler och vanligt folk fick erfara. Därutöver ägnade hon sin tid åt att skriva till påven i Avignon och kräva att han skulle flytta tillbaka.

HELIGA BIRGITTA

År 1371, vid 68 års ålder, påbörjade Birgitta en vallfärd till Heliga landet via Neapel och Cypern. Hon hade i en uppenbarelse fått en befallning från Gud att göra detta, och trots att hon var sjuk och svag följde hon gladeligen budet. Först gick resan till Neapel, där Birgitta tidigare hade gjort en pilgrimsfärd. Birgitta uppges ha bett brinnande böner till Gud om hjälp ur situationen. Och bönen blev besvarad, men på ett helt annat sätt än hon hade förväntat sig. Senare vände sig Birgitta med nya förmaningar till Neapels drottning. Hon uppmanade henne att ödmjuka sig, ångra sina synder och frukta Gud utan återvändo, eftersom hon hade levt ett liv mer likt en sköka än en drottning.

1266–1442 var Neapel huvudstad i kungariket Neapel, men detta erövrades därefter av Aragonien och förenades 1501 med Spanien.

HELIGA BIRGITTA

Johanna I av Neapel (italienska: Giovanna d'Angiò, Giovanna I), född 1327 i Neapel, död 27 juli 1382 i Muro Lucano, var regerande grevinna av Provence, regerande drottning av Neapel

Var mer ödmjuk och ångra dina synder Johanna

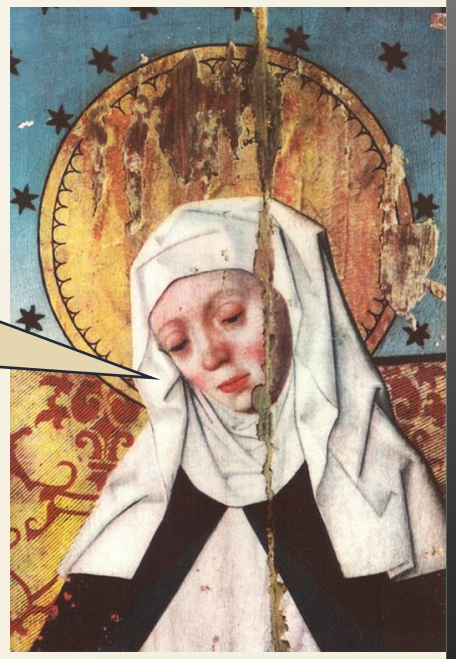

HELIGA BIRGITTA

När hon återkom till Rom våren 1373 var hon försvagad av sjukdom och den 23 juli avled hon i sin bostad vid nuvarande ***Piazza Farnese***. Hennes stoft bisattes i kyrkan San Lorenzo in Panisperna i väntan på att hennes kvarlevor skulle föras tillbaka till Sverige och Vadstena. Ett följe i vilket dottern Katarina och sonen Birger ingick, beledsagade kistan. Den 2 december 1373 påbörjades resan mot Vadstena. Färden gick över Alperna via Brünn och vidare till Danzig. Därifrån seglade följet till Söderköping varefter Vadstena nåddes den 4 juli 1374. Större delen av Birgittas kropp är begravd i Vadstena klosterkyrka. Ett fragment av hennes höftben finns dock i rikshelgedomen Uppsala domkyrka, i samma kor som Erik den heliges relikskrin.

HELIGA BIRGITTA

Minnessten över Heliga Birgitta vid Skederids kyrka, Finsta.

HELIGA BIRGITTA

Kyrkor i Sverige som uppkallades efter henne. Många fler finns totalt i andra länder.
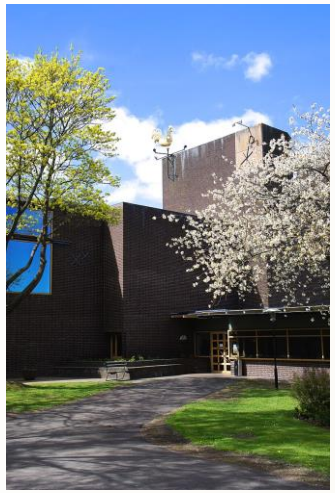
Sankta Birgittakyrkan i Sankta Birgitta församling i Växjö stift
Sankta Birgittakyrkan i Knivsta församling i Uppsala stift
Sankta Birgitta katolska kyrka i Norrköping
Sankta Birgittakyrkan i Västerleds församling i Stockholms stift
Birgittakyrkan i Sköns församling i Härnösands stift.
Birgittakyrkan (Olshammars kyrka) i Hammars församling i Strängnäs stift